

פרשות בהר-בחוקותיי – "וחי אחיך עמך": האחריות לצדק ולקיום

הפרשות החותמות את החומש מעבירות אותנו מהמרחב הפרטי והרוחני אל השטח – אל האדמה, אל הכסף ואל מערכות היחסים החברתיות. במרכזן עומד הציווי המהפכני של השמיטה והיובל, המזכיר לנו שהעולם אינו שייך לנו בלבד, ושיש לנו מחויבות עמוקה כלפי מי ש"מטה ידו".

האם האחריות שלנו נגמרת רק ב"חסד"? במבט הומניסטי, פרשת בהר מלמדת אותנו שצדק הוא לא רק לתת נדבה, אלא לייצר מציאות שבה האחר יכול לעמוד על רגליו. הציווי "וְחִי אֶחֱיֶיךָ עִמָּךְ" אינו המלצה רגשית; זוהי תביעה מוסרית ליצור חברה שבה אף אחד לא נשאר מאחור מחמת חובות או נסיבות חיים. זוהי קריאה לראות בביטחון הכלכלי והנפשי של הזולת חלק בלתי נפרד מהחירות שלנו.

פרשת בחוקותיי מציבה בפנינו את ה"אם" הגדול – הברכה או הקללה. בחינוך, אנחנו מלמדים שהתוצאות בחיינו אינן מקריות, אלא נובעות מהבחירות המוסריות שלנו:

"וְחִי אֶחֱיֶיךָ עִמָּךְ" – המבחן המוסרי הגבוה ביותר הוא לא כמה הצלחנו בעצמנו, אלא כמה אפשרנו לאחרים להצליח לצדנו.

חירות המחשבה בפרשות אלו היא ההבנה שאנחנו לא רק "פרטים" המתחרים זה בזה, אלא רקמה אחת שזקוקה לתיקון מתמיד. הבחירה ב"חוקותיי" היא הבחירה היומיומית באחריות על הכלל, מתוך ידיעה שרק כך נוכל לחיות בביטחון ובשלום.

שאלות למחשבה ודיון: האזהרה "ויראת מאלוקיך" מופיעה רק חמש פעמים בתורה, כולן

– בספר ויקרא (פרקים יט, כה), במצוות שבין אדם לחברו, ליתר דיוק: בציוויים הנוגעים לחלשים ולחסרי הישע בחברה: חירש, עיוור (במשמעות הרחבה של המושג), זקן, עני, עֶבֶד. מדוע לדעתכם דווקא כאן? ומה מתוך זה הוא קריאה עבורנו דווקא בתקופה הזו?

שבת של מחויבות לאחר מתוך אמונה!